INDELING SCHOOLTIJDEN

Inventarisatie onder basisscholen en besturen

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

INDELING SCHOOLTIJDEN

Inventarisatie onder basisscholen en besturen

- eindrapport -

drs. H. Witteman-van Leenen
dr. M. de Weerd (projectleider)

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
Fax : +31 (0)20 – 626 51 99

Amsterdam, december 2014
Publicatienr. 2150-3

INHOUDSOPGAVE

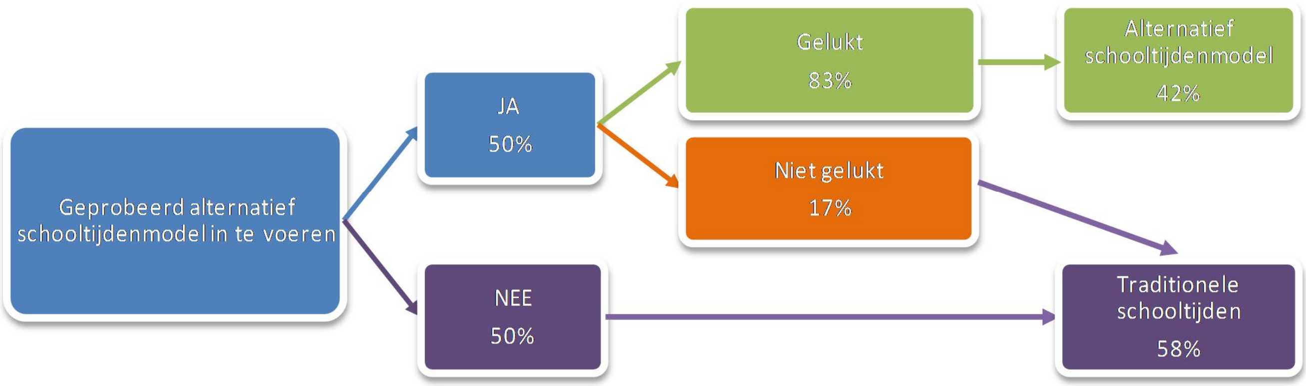
MANAGEMENTSAMENVATTING

Onderzoek naar schooltijden

In aanvulling op de 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' en de '5-gelijkedagenmonitor' is het aantal scholen dat andere dan traditionele schooltijden hanteert en de belangstelling binnen het basisonderwijs voor alternatieve schooltijdmodellen en flexibele onderwijstijd in kaart gebracht. De resultaten zijn afkomstig van een enquête onder scholen in het regulier basisonderwijs (respons 33%)[1] en een enquête onder besturen met meer dan één basisschool (respons 37%).

Schooltijden

Figuur S1 Alternatief schooltijdenmodel geprobeerd in te voeren

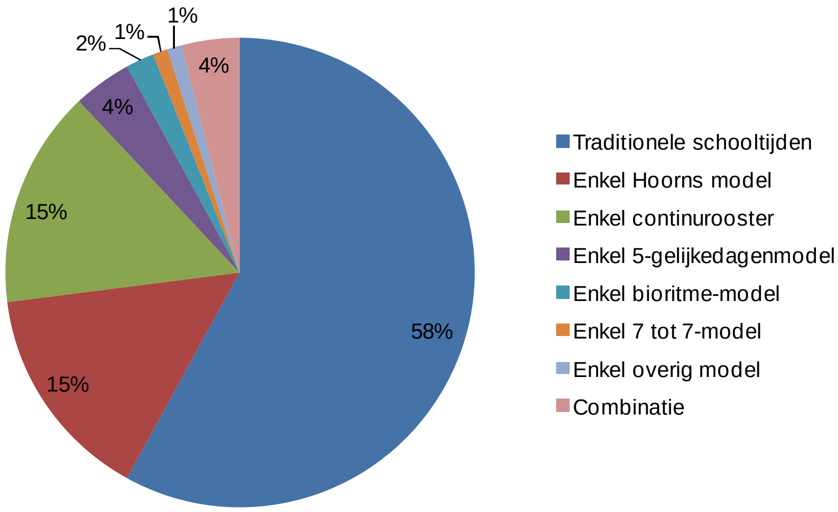

De helft van de scholen heeft ooit geprobeerd een alternatief schooltijden-model in te voeren. Bij 83 procent van hen is dat gelukt. Het continurooster en het Hoorns model zijn hierbij de populairste schooltijdenmodellen. Een deel van de scholen heeft meerdere modellen verkend of een combinatie van modellen geprobeerd in te voeren. Ook voor besturen zijn dezelfde modellen populair en geldt dat een groot deel van de besturen meerdere modellen heeft verkend.

Bij 17 procent van de scholen, die geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, is het niet doorgegaan. Deze scholen hebben, net als de scholen die niet geprobeerd hebben een alternatief model in te voeren, de traditionele schooltijden aangehouden.
Te weinig draagvlak onder ouders was de meest genoemde oorzaak voor de niet gelukte invoering van een alternatief schooltijdenmodel. Alleen bij het 7 tot 7-model werden financiële redenen het vaakst aangevoerd als oorzaak.

[1] De resultaten voor scholen zijn gewogen om tot een representatief beeld te komen.

Figuur S2 Huidige schooltijden

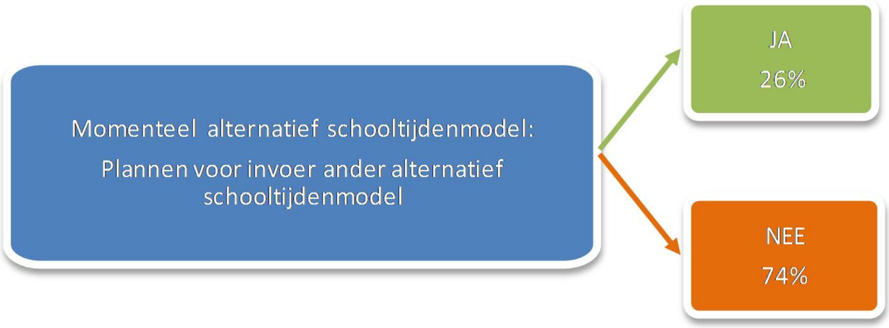

Op ongeveer drie van de vijf reguliere basisscholen worden traditionele schooltijden gehanteerd. Bij scholen met een alternatief schooltijdenmodel, komen het Hoorns model en het continurooster het meest voor. Twee derde van de scholen met een alternatief schooltijdenmodel heeft dit al sinds twee schooljaren of langer.

Basisscholen hebben vaker traditionele schooltijden in het noorden, bij een protestants-christelijke visie en bij grote besturen.

Figuur S3 Plannen voor invoering ander schooltijdenmodel

Van alle basisscholen is een derde van plan een (ander) alternatief schooltijdenmodel in te voeren. Scholen die momenteel traditionele schooltijden hebben, hebben vaker plannen in die richting dan scholen die al een alternatief model hebben ingevoerd (38 versus 26%).

Bij scholen die al een bepaald model in gedachten hebben, is het continurooster verreweg het populairst. Een ander groot deel van de scholen is geïnteresseerd in meerdere modellen en in deze groep denkt men het vaakst aan het continurooster en het 5-gelijkedagenmodel.
Bijna de helft wil de invoering van een ander schooltijdenmodel in de komende twee schooljaren realiseren en dertig procent op langere termijn.

De belangstelling voor het invoeren van een alternatief schooltijdenmodel lijkt groter te zijn onder besturen dan onder scholen. Ruim tachtig procent van de besturen heeft op dit moment enigszins tot sterke belangstelling voor de invoer van een ander schooltijdenmodel. De kans dat het schooltijdenmodel daadwerkelijk binnen vijf jaar wordt ingevoerd, schatten zij hoog in. Voor de invoering zijn besturen echter nog afhankelijk van met name het draagvlak onder de ouders, (G)MR en het personeel.

Op grond van de huidige belangstelling bij zowel scholen als besturen is dus een toename te verwachten van het aantal scholen met een alternatief schooltijdenmodel, met name het continurooster en het 5-gelijkedagenmodel.

Flexibele onderwijstijd

Sinds 2011 loopt het experiment ‘Flexibele onderwijstijd’, waarin twaalf basisscholen mogen experimenteren met het aanbieden van onderwijs in de zomervakantie en met 4-daagse schoolweken. Leerlingen (en hun ouders) krijgen daarmee meer vrijheid bij de bepaling wanneer zij onderwijs volgen. De wettelijke hoeveelheid onderwijstijd die gevolgd moet worden, is echter hetzelfde als voor scholen die niet aan het experiment deelnemen, namelijk 940 uur per jaar.

De scholen in het experiment geven de flexibele onderwijstijd op verschillende manier vorm. Deze verschillende manieren zijn aan de scholen in de enquête

voorgelegd. De belangstelling van scholen voor deze wettelijk nog niet mogelijke vormen van flexibiliteit ging, in volgorde van belangrijkheid, uit naar de volgende mogelijkheden:

- andere spreiding van vakanties (40%);
- compensatiedagen (34%);
- extra onderwijstijd / leerlingen plannen zelf vakanties (28%);
- vierdaagse schoolweek (16%);
- flexibiliteit op de dag (16%).

Voor de laatst genoemde mogelijkheden is de belangstelling (van misschien tot zeker) dus niet heel groot onder scholen. Een derde van de scholen heeft in geen enkele vorm van flexibele onderwijstijd interesse. Onder deze groep heeft twee derde van de scholen traditionele schooltijden.

Scholen die belangstelling hebben, noemen hiervoor het vaakst als reden flexibel kunnen omgaan met onderwijstijd en aansluiten bij de wensen van ouders. Bij sommige vormen wordt gedacht aan het belang van de leerling (een zomervakantie van zes weken is te lang voor kinderen). Scholen zien echter ook mogelijkheden voor docenten zoals het verlagen of spreiden van de werkdruk of meer mogelijkheden voor verlof- of studiedagen.
De meest genoemde kanttekening bij flexibele onderwijstijden zijn de personele consequenties, waarvoor extra formatie en financiële middelen nodig zijn. Ook wordt een aantal keer opgemerkt dat de onderwijskwaliteit en het belang van het kind voorop moeten worden gezet.

1 INLEIDING

In aanvulling op de 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' en de ‘5-gelijkedagenmonitor’ is geïnventariseerd hoeveel scholen inmiddels andere dan traditionele schooltijden hanteren en in hoeverre er in het basisonderwijs belangstelling bestaat voor alternatieve onderwijstijden. Regioplan heeft hiertoe in het najaar van 2013 enquêtes uitgezet onder alle besturen met meer dan één school en alle scholen in het regulier basisonderwijs. Van de besturen heeft 37 procent gerespondeerd, van de scholen 33 procent (zie bijlage 1 voor meer details over de onderzoeksvragen, de onderzoeksopzet, de respons en de representativiteit). De voorliggende rapportage bevat de resultaten; in hoofdstuk 2 wordt de indeling en invoering van schooltijden besproken en in hoofdstuk 3 de belangstelling voor flexibele onderwijstijden.

2 SCHOOLTIJDEN

In dit hoofdstuk[1] brengen we in kaart hoeveel scholen geprobeerd hebben om andere dan traditionele schooltijden in te voeren en bij welk deel dat gelukt is. Vervolgens gaan we in op de verschillende schooltijdenmodellen die momenteel gehanteerd worden en op de vraag of scholen van plan zijn een (ander) alternatief model in te voeren.

2.1 Diverse schooltijdenmodellen

Binnen dit onderzoek hebben wij de volgende omschrijving van schooltijdenmodellen gehanteerd:

Traditionele schooltijden
Kinderen krijgen in de ochtend en in de middag les. Tussendoor is er de mogelijkheid om thuis te lunchen. De kinderen zijn op woensdagmiddag vrij (en de onderbouw vaak ook op vrijdagmiddag).

Het Hoorns model
Begin- en eindtijden zijn volgens de traditionele schooltijden. Het verschil is dat alle kinderen woensdagmiddag én vrijdagmiddag vrij zijn. De lestijd in de onder– en bovenbouw wordt gelijk getrokken tot minimaal 940 lesuren per jaar. Het Hoorns model is een gevolg van de mogelijkheid om de uren van de leerlingen anders over de acht leerjaren te verdelen. De leerlingen krijgen evenveel lesuren les over acht jaren (7520 lesuren), maar deze mogen worden verdeeld in 8 x 940 uren.

Continurooster
Het continurooster lijkt op de traditionele schooltijden, met het verschil dat er een kortere middagpauze is waarin alle kinderen verplicht op school overblijven. De eindtijden zijn hierdoor ook vaak wat eerder.

5-gelijkedagenmodel
Een continurooster met vijf gelijke dagen. Kinderen krijgen alle dagen onderwijs met dezelfde begin- en eindtijd. Er is een korte middagpauze waarbij alle kinderen op school lunchen.

Bioritme-model
Het leren volgt het bioritme. In de ochtenduren is er tijd voor leren & presteren. Daarna volgt een lange middagpauze met opvang waarin de kinderen kunnen eten, sporten, rusten of aan activiteiten deelnemen. Later in de middag is er dan weer tijd voor repeteren en verwerken.

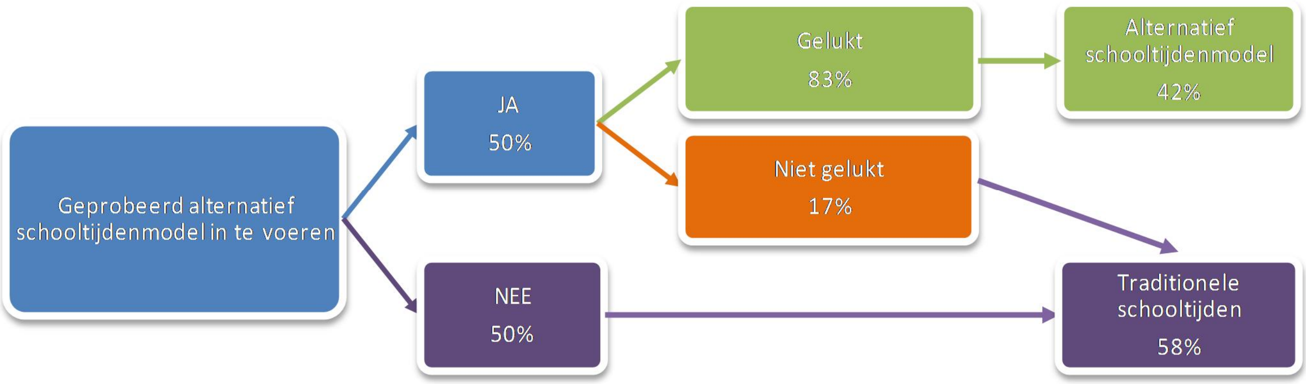
[1] De resultaten zijn gewogen om tot een representatief beeld te komen. Meer informatie hierover is te vinden in bijlage 1. Niet alle tabellen zijn in de hoofdtekst opgenomen, maar deze zijn te vinden in bijlage 2.

7 tot 7-model / integraal kindcentrum (ook wel hele dag-model of integraal dagarrangement genoemd) Kinderen volgen een aaneengesloten programma, vaak van 7.00 uur 's morgens tot 19.00 uur 's avonds, opgedeeld in blokken met onderwijs, sport en ontspanning. Er zijn geen vaste pauzes of vaste vrije middagen. De school is het hele jaar door geopend.

2.2 Alternatief schooltijdenmodel geprobeerd in te voeren

In onderstaand schema wordt weergegeven welk percentage scholen geprobeerd heeft om een alternatief schooltijdenmodel in te voeren en bij welk deel dat gelukt is.

Figuur 2.1 Scholen: Schematisch overzicht invoer ander schooltijdenmodel (N=2157)

De helft van de scholen heeft geprobeerd een alternatief schooltijdenmodel in te voeren.[2] De andere helft heeft dit niet geprobeerd en hanteert traditionele schooltijden.

Bij 83 procent van de scholen, die geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, is dat gelukt. In de volgende paragraaf worden de ingevoerde modellen besproken.

Bij zeventien procent van de scholen, die geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, is dat niet doorgegaan. Deze scholen hebben de traditionele schooltijden aangehouden.

Van de alternatieve modellen zijn het continurooster en het Hoorns model het meest populair bij de scholen (zie tabel 2.1). Opvallend is daarnaast dat een

[2] Er is niet gevraagd wanneer scholen geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren. Bij scholen waar het gelukt is, heeft ruim een derde al meer dan vijf jaar een alternatief schooltijdenmodel en dertig procent sinds twee tot vijf jaar. De overige scholen hebben het in het huidige of voorgaande schooljaar ingevoerd.

redelijk aantal scholen (139) meerdere modellen heeft verkend. Dat kan betekenen dat zij een combinatie van modellen hebben ingevoerd of dat zij gekeken hebben wat het draagvlak bij ouders en docenten was voor verschillende schooltijdenmodellen.

Van de scholen die een enkel alternatief schooltijdenmodel probeerden in te voeren, is het bij de scholen die het Hoorns model probeerden in te voeren het vaakst gelukt, gevolgd door het 7 tot 7-model en het continurooster. Bij alle scholen die alleen het bioritme-model of alleen een overig model wilden invoeren, is dat ook gelukt.

Tabel 2.1 Scholen: Welk alternatief schooltijdenmodel geprobeerd om in te voeren, met of zonder succes (N=1089)

	Aantal	Gelukt	Niet gelukt
Enkel continurooster	403	79%	21%
Enkel Hoorns model	351	95%	5%
Enkel 5-gelijkedagenmodel	111	73%	27%
Enkel bioritme-model	47	100%	-
Enkel 7 tot 7-model	23	78%	22%
Enkel overig model	15	100%	-
Meerdere modellen	139	63%	37%
Totaal	1089	83%	17%

In de gevallen dat het niet lukte, vormde een gebrek aan draagvlak bij ouders meestal het struikelblok voor het invoeren van een alternatief schooltijden-model (zie tabel 2.2). Dat geldt voor zowel het continurooster, het 5-gelijke-dagenmodel, het bioritme-model als het Hoorns model. Voor het 7 tot 7-model werd de optie financiële redenen het meest genoemd als reden voor het niet invoeren van het model.

Tabel 2.2 Scholen: Waarom is het niet gelukt het model in te voeren? ***(meer antwoorden mogelijk)***[3]

	Continu-rooster N=196	5-gelijke-dagen N=154	Hoorns model N=66	7 tot 7-model N=21	Bioritme-model N=20
De ouders waren niet positief	74%	66%	41%	13%	52%
De leerkrachten wilden niet meewerken	42%	29%	20%	10%	31%
De MR / het bestuur heeft niet ingestemd	28%	27%	26%	10%	42%
Wegens financiële redenen	9%	11%	6%	46%	16%
Konden geen samen-werking met kinder-opvang/buitenschoolse opvang tot stand brengen	7%	3%	-	15%	5%
Anders*	9%	19%	39%	33%	25%

* Zie voor toelichting bijlage 2.

Over het continurooster en het 5-gelijkedagenmodel, waarbij leerlingen verplicht op school lunchen, maken een aantal scholen de opmerking dat een lunchpauze onder toezicht van leerkrachten lastig te realiseren is in verband met de Arbeidstijdenwet.

Besturen

Uit de enquête op bestuursniveau blijkt dat onder de besturen met meer dan één school, ruim zestig procent in de afgelopen vijf jaar geprobeerd heeft om een alternatief schooltijdenmodel in te voeren. Het continurooster en het 5-gelijkedagenmodel waren daarbij het populairst. Tevens komt naar voren dat een groot deel van de besturen meerdere modellen heeft verkend.

Net als uit de enquête onder scholen bleek, is het niet altijd is gelukt om alternatieve schooltijden in te voeren. Bij tachtig procent van de besturen die geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, is dit voor alle of voor een deel van de scholen gelukt.

Een aantal besturen gaf aan dat het initiatief voor en de keuze van een ander schooltijdenmodel bij de scholen ligt.

[3] Het gaat hierbij ook om scholen die zonder succes geprobeerd hebben een bepaald alternatief model in te voeren, maar waarbij het wel gelukt is om een ander alternatief model in te voeren. De aantallen in deze tabel komen niet overeen met de aantallen die vermeld staan in tabel 2.1. In tabel 2.1 wordt gerapporteerd op schoolniveau; in tabel 2.2 op het niveau van schooltijdenmodellen. Een deel van de scholen heeft meerdere modellen verkend.

2.3 Alternatief schooltijdenmodel ingevoerd

Van de scholen die geprobeerd hebben een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, is het bij 83 procent gelukt dit in te voeren. Ruim een derde van deze scholen heeft al meer dan vijf jaar een alternatief schooltijdenmodel en dertig procent sinds twee tot vijf jaar. De overige scholen hebben het het huidige of voorgaande schooljaar ingevoerd.

Tabel 2.3 Scholen: Sinds wanneer is het alternatieve schooltijdenmodel van kracht? (N=885)*

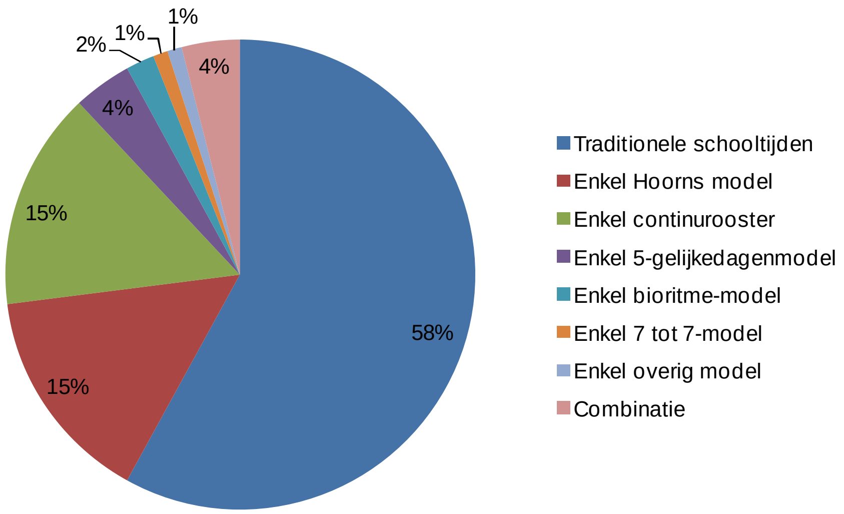
	Aantal	%
Sinds dit schooljaar (2013/2014)	151	17%
Sinds vorig schooljaar (2012/2013)	111	13%
Sinds twee tot en met vijf schooljaren (tussen 2008/2009 en 2011/2012)	269	30%
Sinds meer dan vijf schooljaren (2007/2008 of eerder)	315	36%
Weet niet	39	4%

* Deze vraag is niet gesteld aan scholen met een overig model.

2.4 Huidige schooltijden

Scholen die niet of zonder succes geprobeerd hebben om een alternatief schooltijdenmodel in te voeren, hanteren traditionele schooltijden. Bijna zestig procent van de scholen hanteert traditionele schooltijden en ruim veertig procent heeft een alternatief schooltijdenmodel.

Figuur 2.2 Scholen: Op dit moment traditionele schooltijden of een alternatief schooltijdenmodel (N=2159)

Het Hoorns model en het continurooster, met beide een aandeel van vijftien procent, zijn de meest voorkomende alternatieve schooltijdenmodellen. Hierna worden achtereenvolgens het 5-gelijkedagenmodel (4%), het bioritme-model (2%) en het 7 tot 7-model (1%) genoemd. Enkele scholen hebben een overig model[4] (1%) of meerdere modellen aangekruist (4%). Bij het laatste wordt vaak het Hoorns model of het continurooster[5] gecombineerd met een ander model (zie bijlage 3).

Basisscholen in het noorden hanteren vaker traditionele schooltijden dan in de andere regio's (zie bijlage 3). Protestants-christelijke scholen hebben vaker traditionele schooltijden en scholen die onder de categorie 'algemeen bijzonder/overig' vallen vaker een alternatief model. Scholen die onder een groot bestuur vallen hebben vaker een alternatief model dan scholen onder kleine besturen. Scholen die onder een bestuur met twee tot en met tien scholen vallen, hebben het minst vaak een alternatief schooltijdenmodel.

2.5 Plannen voor invoering ander schooltijdenmodel

Van de scholen die nu traditionele schooltijden hanteren, is 38 procent van plan een alternatief schooltijdenmodel in te voeren of zou men met een alternatief schooltijdenmodel willen werken. Bij scholen die nu al een alternatief schooltijdenmodel hebben, bedraagt dit percentage 26 procent.[6]

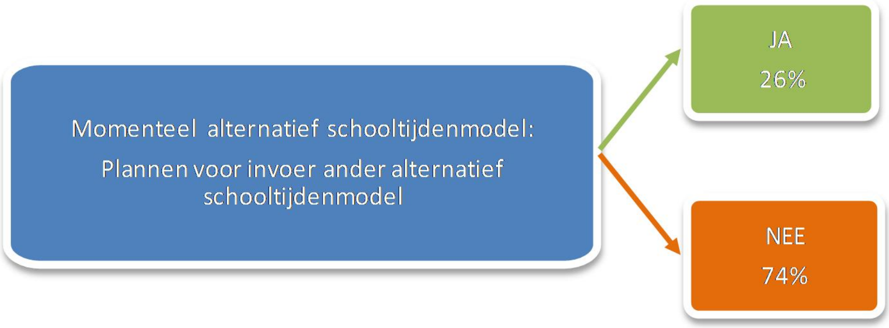
Figuur 3.3 Scholen: Schematisch overzicht plannen voor invoering (ander) alternatief schooltijdenmodel

[4] Een voorbeeld van een alternatief model is een school waarbij groep 1 en 2 op woensdag de gehele dag vrij zijn en groep 3 t/m 8 de woensdagmiddag en de kinderen in principe tussen de middag op school blijven..

[5] Door een bepaalde verwijzing in de enquête, zou het totale aantal combinaties met een continurooster iets hoger kunnen zijn.

[6] De plannen voor invoering van een ander schooltijdenmodel is ook per model uitgevraagd. Het kan dus voorkomen dat een school bijvoorbeeld nu het Hoorns model heeft en plannen heeft om het 5-gelijkedagenmodel in te voeren.

In totaal is een derde van alle scholen van plan een (ander) alternatief schooltijdenmodel in te voeren. Het continurooster is hierbij verreweg het populairst. Een ander groot deel van de scholen is geïnteresseerd in meerdere modellen en heeft dus nog geen keuze gemaakt voor een specifiek model. Het continurooster en 5-gelijkedagenmodel zijn ook bij deze laatste groep scholen het populairst (zie bijlage 2).

Tabel 2.4 Scholen: Van plan om een (ander) alternatief schooltijdenmodel in te voeren (N=2159)

	Aantal		%	
Nee	1441		67%	
Ja, namelijk...	718		33%	
Enkel continurooster		263		37%
Enkel 5-gelijkedagenmodel		123		17%
Enkel Hoorns model		52		7%
Enkel 7 tot 7-model		41		6%
Enkel bioritme-model		8		1%
Meerdere modellen		231		32%

Bijna de helft van de scholen die van plan zijn een alternatief model in te voeren, wil dit in de komende twee schooljaren realiseren. Dertig procent heeft meer tijd nodig en twintig procent weet het nog niet.

Tabel 2.5 Scholen: Wanneer van plan model in te voeren? (N=718)

	Aantal	%
Nog tijdens het huidige schooljaar (2013/2014)	26	4%
Vanaf volgend schooljaar (2014/2015)	204	28%
Vanaf het schooljaar 2015/2016	129	18%
Op langere termijn	215	30%
Weet niet	144	20%

Besturen

Uit de enquête, die is uitgezet onder besturen met meer dan één school, komt naar voren dat vier op de vijf besturen op dit moment enigszins tot sterke

belangstelling heeft voor de invoer van een (ander) alternatief schooltijden-model. Dit aandeel is hoger dan het aandeel scholen (een derde) dat plannen heeft voor de invoering van alternatieve schooltijden.
Overeenkomstig met scholen, is de voorkeur voor het continurooster of het 5-gelijkedagenmodel het grootst.
Net als bij de scholen, wil ongeveer de helft van de besturen het nieuwe schooltijdenmodel in de komende twee schooljaren invoeren. De kans dat het schooltijdenmodel daadwerkelijk binnen vijf jaar wordt ingevoerd, wordt daarbij hoog ingeschat. Driekwart schat deze kans namelijk op redelijk tot erg groot.
Ook onder besturen is de daadwerkelijke invoer van nieuwe schooltijden nog afhankelijk van met name draagvlak onder ouders, (G)MR en het personeel. Verder is het van belang dat er samenwerking met kinderopvang is en dat duidelijk is wat de consequenties zijn van de invoer van het model. Als laatste spelen financiële zaken en huisvesting nog een rol.

3 FLEXIBELE ONDERWIJSTIJD

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangstelling die er bestaat voor de verschillende vormen van flexibele onderwijstijden.

3.1 Mogelijkheden tot flexibele onderwijstijd

In 2011 is een aantal basisscholen gestart met het experiment ‘Flexibele onderwijstijd’. Dit betekent dat zij onderwijs aan kunnen bieden in de zomervakantie en een groter aantal 4-daagse schoolweken mogen aanbieden dan nu wettelijk mogelijk is. De leerlingen (en hun ouders) krijgen daarmee meer vrijheid bij de bepaling wanneer zij onderwijs volgen. De hoeveelheid onderwijstijd die leerlingen moeten volgen, blijft echter hetzelfde (minimaal 940 uur per jaar).

Er zijn verschillende mogelijkheden van flexibele onderwijstijd, zie de toelichting in onderstaande box:

Andere spreiding van vakanties
Het gebruik van een andere spreiding van schoolvakanties. Bijvoorbeeld door de zomervakantie een week korter te laten duren en deze week op een andere moment in het jaar als vakantie aan te bieden.

Compensatiedagen
Uren die boven het verplichte aantal onderwijsuren zijn gevolgd, mogen in overleg op een ander moment gecompenseerd worden.

Extra onderwijstijd/leerlingen plannen zelf vakanties
De school biedt ook in de reguliere vakanties onderwijs als gevolg waarvan leerlingen in overleg met de school kunnen plannen wanneer zij op vakantie gaan. De vakanties verschillen per leerling. De hoeveelheid onderwijstijd die leerlingen moeten volgen, is voor alle leerlingen ten minste 940 uur. Eventueel kunnen leerlingen meer uren onderwijstijd volgen.

Vierdaagse schoolweek
In dit model volgen leerlingen het aantal uren per week dat zij normaal gesproken in vijf dagen maken, nu in vier dagen. Dus elke schoolweek bestaat uit vier dagen.

Flexibiliteit op de dag
De begin- en eindtijden kunnen verschillen per dag. Voorwaarde is wel dat het verplichte aantal onderwijsuren per jaar gehaald wordt. Het aantal kinderen en leerkrachten dat aanwezig is, varieert hierdoor gedurende de dag.

3.2 Belangstelling voor flexibele onderwijstijd

Een groot deel (54-79%) van de scholen heeft geen belangstelling voor de verschillende vormen van flexibele onderwijstijd (zie tabel 3.1) . Een derde van de scholen heeft in geen enkele vorm van flexibele onderwijstijd interesse.

Een klein deel van de scholen heeft zeker belangstelling voor een of meer vormen van flexibele onderwijstijd. De belangstelling gaat dan vooral uit naar compensatiedagen, een andere spreiding van vakanties en de mogelijkheid om extra onderwijstijd te bieden en waarmee per leerling vakanties kunnen worden gepland. Er is minder belangstelling voor de vierdaagse schoolweek en voor flexibiliteit op de dag.

Er is daarnaast een groep scholen die misschien belangstelling heeft voor een of meer vormen van flexibele onderwijstijd. De belangstelling van deze groep scholen gaat vooral uit naar een andere spreiding van vakanties, en in mindere mate naar compensatiedagen en het bieden van extra onderwijstijd met de mogelijkheid dat leerlingen zelf hun vakanties plannen. De belangstelling voor de vierdaagse schoolweek en flexibiliteit op de dag is het kleinst.

Tabel 3.1 Scholen: Belangstelling voor flexibele onderwijstijd (N=2159)

	Geen	Mis-schien	Zeker	Weet niet	Onbe-kend
Andere spreiding van vakanties	54%	31%	9%	5%	1%
Compensatiedagen	58%	23%	11%	6%	2%
Extra onderwijstijd / leerlingen plannen zelf vakanties	76%	21%	7%	5%	1%
Vierdaagse schoolweek	77%	14%	2%	5%	2%
Flexibiliteit op de dag	79%	13%	3%	4%	1%

In de volgende vijf tabellen wordt weergegeven waarom scholen belangstelling hebben voor flexibele onderwijstijden.

Het aansluiten bij de wensen van ouders en een flexibele inzet/betere spreiding worden het vaakst genoemd bij belangstelling voor andere spreiding van vakanties. Ook geven veel scholen aan dat zes weken zomervakantie te lang is. Vaak wordt hierbij opgemerkt dat met name zwakke leerlingen in die tijd een achterstand oplopen.

Tabel 3.2 Scholen: Reden interesse in andere spreiding van vakanties (N=856)*

	Aantal	%
Aansluiten bij wens van ouders	183	21%
Flexibele inzet vakanties/vrije dagen/betere spreiding	169	20%
Zes weken zomervakantie is te lang	141	17%
Geïnteresseerd in mogelijkheden/zou dit (wellicht) willen onderzoeken	76	9%
Terugval niveau leerlingen na lange vakantie	46	5%
Spreiding werkdruk	28	3%
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen	26	3%
Gelijke verdeling regio's	21	2%
Godsdienstige reden/verschillende nationaliteiten	6	1%
I.v.m. integraal kindcentrum	5	1%
Anders**	38	4%
Onbekend	116	14%

* Deze vraag is alleen gesteld aan scholen die misschien of zeker interesse hadden. De vraag is open gesteld en op basis van de antwoorden zijn antwoordcategorieën samengesteld.
**Onder de categorie 'anders', valt o.a. 'om zich te kunnen profileren in de wijk' en 'om extra verlofaanvragen te voorkomen'.

De 'wensen van ouders' worden ook het vaakst genoemd als reden voor de belangstelling voor compensatiedagen. Het begrip 'compensatiedagen' is door sommige scholen overigens anders opgevat dan bedoeld. Het was bedoeld voor leerlingen, maar is soms opgevat als zijnde voor docenten. Dit blijkt met name uit de categorie 'compensatie voor leerkrachten/compensatie voor de ervaren werkdruk'.

Tabel 3.3 Scholen: Reden interesse in compensatiedagen (N=738)*

	Aantal	%
Aansluiten bij wens van ouders (verlofaanvragen van ouders)	199	27%
Biedt meer flexibiliteit/aanbod op maat/betere spreiding van uren (formatietechnisch)	86	12%
Geïnteresseerd in mogelijkheden/zou dit (wellicht) willen onderzoeken	72	10%
Biedt kansen/mogelijkheden (bijvoorbeeld voor studiedagen)	47	6%
Bieden nu al compensatiedagen**	44	6%
Compensatie voor leerkrachten/compensatie voor de ervaren werkdruk	30	4%
Compensatie voor de leerlingen/aansluiten bij wat goed is voor de leerlingen	27	4%
Recht op compenseren/ter compensatie van teveel uur onderwijs	21	3%
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen/de huidige tijd	17	2%
Anders***	64	9%
Onbekend	131	18%

* Deze vraag is alleen gesteld aan scholen die misschien of zeker interesse hadden. De vraag is open gesteld en op basis van de antwoorden zijn antwoordcategorieën samengesteld.
** Wettelijk is dit niet toegestaan.
***Onder de categorie 'anders', valt o.a. 'de school staat in een grensgebied' en 'de mogelijkheid om ijs- of hittevrij te geven'.

Bij belangstelling voor extra onderwijstijd/leerlingen plannen zelf vakanties wordt met name aan de leerlingen zelf gedacht, namelijk aan het aansluiten bij hun onderwijsbehoefte en het bieden van verrijking.

Tabel 3.4 Scholen: Reden interesse in extra onderwijstijd/leerlingen plannen zelf vakantie (N=585)*

	Aantal	%
Aansluiten bij onderwijsbehoefte leerlingen/verrijking, beter voor kinderen	114	20%
Flexibilisering onderwijs(aanbod), uitbreiden/ betere verdeling lestijden/spreiden werkdruk	72	12%
Geïnteresseerd in mogelijkheden/zou dit (wellicht) willen onderzoeken	64	11%
Aansluiten bij wens van ouders	52	9%
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen	49	8%
Extra tijd voor achterstandsleerlingen	37	6%
Flexibele inzet vakanties/vrije dagen	29	5%
Al ingevoerd/bieden al meer onderwijstijd	14	2%
I.v.m. integraal kindcentrum/brede school	13	2%
Profilering	10	2%
Anders**	49	8%
Onbekend	82	14%

* Deze vraag is alleen gesteld aan scholen die misschien of zeker interesse hadden. De vraag is open gesteld en op basis van de antwoorden zijn antwoordcategorieën samengesteld.

** Onder de categorie ‘anders’, valt o.a. ‘omdat doelen dan beter haalbaar zijn’ en ‘om minder problemen met leerplicht te hebben’.

Bij de vierdaagse schoolweek geven scholen het vaakst aan dat ze geïnteresseerd zijn in de mogelijkheden en dit zouden willen onderzoeken. Anderen redenen voor belangstelling zijn met name gericht op leerkrachten en niet op leerlingen. Als invulling voor de vijfde dag wordt dan gedacht aan andere taken van leerkrachten naast lesgeven, studiedagen of compensatie.

Tabel 3.5 Scholen: Reden interesse in vierdaagse schoolweek (N=346)*

	Aantal	%
Geïnteresseerd in mogelijkheden/zou dit (wellicht) willen onderzoeken	78	23%
Compensatie voor leerkrachten/werkdruk/andere indeling van taken	34	10%
Biedt meer flexibiliteit/aanbod op maat/betere spreiding van uren	32	9%
Bied kansen/mogelijkheden (bijvoorbeeld voor studiedagen/ BAPO-probleem)	24	7%
Is efficiënt/is effectief (qua inzet formatie)	23	7%
Aansluiten bij wens van ouders	21	6%
Waardevolle invulling van vijfde dag/tijdwinst voor belangrijke zaken	21	6%
Compensatie voor de leerlingen/aansluiten bij wat goed is voor de leerlingen	11	3%
Organisatorische redenen	5	1%
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen/de huidige tijd	5	1%
Anders**	27	7%
Onbekend	67	19%

* Deze vraag is alleen gesteld aan scholen die misschien of zeker interesse hadden. De vraag is open gesteld en op basis van de antwoorden zijn antwoordcategorieën samengesteld.

** Onder de categorie 'anders', valt o.a. 'het grote aantal parttime leerkrachten' en 'omdat de vrijdag vaak minder productief is'.

Ook bij flexibiliteit op de dag zou men graag willen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. Het flexibele karakter, in de zin dat aanbod op maat en betere urenspreiding mogelijk is, vindt men ook aantrekkelijk.

Tabel 3.6 Scholen: Reden interesse in flexibiliteit op de dag (N=340)*

	Aantal	%
Geïnteresseerd in mogelijkheden/zou dit (wellicht) willen onderzoeken	77	23%
Biedt meer flexibiliteit / aanbod op maat/betere spreiding van uren	36	11%
Aansluiten bij wens van ouders	36	11%
Aansluiten bij wat goed is voor de leerlingen	25	7%
Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen/de huidige tijd	13	4%
Biedt kansen / mogelijkheden/ruimte	12	3%
Rekening houden met bioritme	8	3%
Aansluiten bij leerkrachten/compensatie voor ervaren werkdruk/ andere indeling van taken voor leerkrachten	6	2%
Is efficiënt/effectief (qua inzet formatie)	3	1%
Anders**	43	13%
Onbekend	81	24%

* Deze vraag is alleen gesteld aan scholen die misschien of zeker interesse hadden. De vraag is open gesteld en op basis van de antwoorden zijn antwoordcategorieën samengesteld.

** Onder de categorie 'anders', valt o.a. 'om zich te kunnen onderscheiden van buurtscholen' en 'om meer aanbod te kunnen creëren'.

Een aantal scholen heeft opgemerkt dat zij voorstander zijn van verdere flexibilisering van onderwijstijden maar daarbij wel kanttekeningen plaatsen. Zij stellen daarbij onder meer dat flexibilisering van onderwijstijd zal leiden tot meer administratie en tot meer diversiteit in de regio, waarbij het laatste nadelig is voor gezinnen met kinderen die op verschillende scholen zitten. Daarnaast wordt genoemd dat wijzigingen in onderwijstijden ook personele consequenties hebben waarvoor extra formatie en middelen nodig zijn. Ook voorziet een aantal scholen dat flexibilisering van onderwijstijd kan leiden tot een versnippering van werkdagen en zodoende tot meerdere gezichten op de groep.
Tegenstanders van alternatieve schooltijden en flexibilisering merken vaak op dat zij vinden dat de onderwijskwaliteit en het belang van het kind voorop moeten worden gezet bij de overweging om alternatieve schooltijden (zowel de op dit moment al mogelijke als nog niet mogelijke) in te voeren.

Besturen

In de enquête onder besturen met meer dan één school zijn geen expliciete vragen gesteld over de verschillende vormen van flexibiliteit in onderwijstijd. Wel is als indicatie voor hoe serieus besturen bezig zijn informatie te vergaren rondom schooltijden gevraagd of men bekend is met de rapporten aangaande de 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' en de ‘5-gelijkedagen-monitor’. Alhoewel ruim zestig procent van de besturen bekend is met deze rapporten, heeft ongeveer een kwart het rapport vluchtig gelezen. Acht procent van de besturen geeft aan de 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' aandachtig te hebben gelezen. Veertien procent van de besturen heeft de 5-gelijkedagenmonitor aandachtig gelezen.

Een aantal besturen (8 van de 192) heeft op het eind van de enquête uit zichzelf opmerkingen gemaakt over de mogelijkheden van flexibele onderwijstijd:

- ‘Er is nu veel bureaucratie rondom de verantwoording van lesuren’;
- ‘Het belang van het kind moet voorop staan bij flexibiliseringvoorstellen’;
- ‘Flexibilisering is een volgende stap’;
- ‘Wij zouden graag een iets ruimere lestijd per week willen, waardoor een viertal lesvrije dagen extra gerealiseerd worden voor nascholing, et cetera’;
- ‘Wij zouden graag af komen van de hobbel dat we maximaal zeven verkorte lesweken mogen hebben’;
- ‘Wij willen de schooltijden flexibiliseren, zowel gedurende de dag als gedurende het jaar (van 7 tot 7 uur en 51 weken open)’;
- ‘Laat de overheid alleen het verplichte aantal uur vaststellen dat in acht jaar gegeven moet worden en laat de rest over aan besturen/scholen’;
- ‘Geef zo snel mogelijk zo veel mogelijk flexibiliteit in andere schooltijden, waaronder het volledig vrijgeven van de dagen waarop er schoolvakanties zouden moeten zijn’.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksvragen

Er is zowel een enquête uitgezet onder basisscholen als onder schoolbesturen (meerpitters) in het regulier basisonderwijs. De vraagstelling verschilt per doelgroep. Hiermee kunnen de volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

<u>Basisscholen</u>

- Worden er traditionele schooltijden of een alternatief schooltijdenmodel gehanteerd? Bij het laatste: welk model en sinds wanneer?
- Is er geprobeerd een alternatief schooltijdenmodel in te voeren? Zo ja, welk model en waarom is dit niet gelukt?
- Zijn er plannen om een (ander) alternatief schooltijdenmodel in te voeren? Zo ja, welk model?
- Is er belangstelling voor de diverse vormen van flexibele onderwijstijden? Zo ja, waarom?

<u>Besturen</u>

- Is er geprobeerd een alternatief schooltijdenmodel in te voeren? Zo ja, welk model en is dit gelukt?
- Is er belangstelling voor het invoeren van een (ander) alternatief schooltijdenmodel? Zo ja, welk model en hoe komt dit tot uiting? Hoe groot wordt de kans geschat dat dit model daadwerkelijk wordt ingevoerd en waar hangt dit van af?
- Zijn de rapporten 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' en de '5-gelijkedagenmonitor' bekend?

Opzet van het onderzoek

Voor beide doelgroepen, scholen en besturen, is een aparte enquête ontwikkeld in overleg met de opdrachtgever. Deze zijn geprogrammeerd tot een online enquête. We hebben ons enkel gericht op het regulier basisonderwijs[1] en scholen die niet participeren in de experimenten, zoals genoemd in de inleiding. Bij besturen hebben we ervoor gekozen alleen de meerpitters te benaderen, omdat anders de enquête voor scholen en besturen bij dezelfde persoon terecht zouden komen.

Zowel scholen als besturen hebben begin oktober via e-mail de uitnodiging ontvangen voor de online enquête. Na ongeveer twee weken hebben we via e-mail een rappel verzonden. Voor scholen is het rappel per vakantieregio uitgezet vanwege de herfstvakantie.

[1] Besturen moesten minimaal twee reguliere basisscholen onder zich hebben.

Respons en representativiteit
Hieronder bespreken we de nettorespons op de twee internetenquêtes en vervolgens de representativiteit. Niet afgeronde vragenlijsten die onvoldoende informatie opleverden, zijn niet in de respons meegenomen.

Scholen
Aan 6592 basisscholen is een uitnodiging verstuurd. Hierop hebben 2157 basisscholen gerespondeerd, waardoor de respons 33 procent bedraagt. De enquête is in bijna alle gevallen ingevuld door de (adjunct) directeur of bovenschools directeur. We hebben de respons vergeleken met de scholenpopulatie. Hierbij bleek dat de achtergrondkenmerken regio, denominatie, bestuursgrootte en leerlingenaantal significant afweken van de populatie, zie onderstaande tabellen. We nemen de volgende verschillen waar:

- scholen uit het noorden hebben iets minder vaak gerespondeerd;
- rooms-katholieke scholen respondeerden iets vaker en openbare scholen iets minder vaak;
- eenpitters hebben iets vaker gerespondeerd en scholen onder grote besturen iets minder vaak;
- kleine scholen respondeerden wat minder vaak.

Daarom is besloten een weging[2] toe te passen op de resultaten.

Tabel B1.1 Scholen: representativiteit naar regio

	Populatie	Respons*	Na weging
Noord	16%	14%	15%
Oost	25%	26%	25%
West	41%	41%	40%
Zuid	19%	20%	19%

* De respons vóór weging is significant afwijkend van de populatie (p<0.05).

Tabel B1.2 Scholen: representativiteit naar denominatie

	Populatie	Respons*	Na weging
Openbaar	32%	29%	34%
Rooms-katholiek	30%	33%	31%
Protestants-christelijk	30%	31%	29%
Algemeen bijzonder/overig	7%	6%	7%

* De respons vóór weging is significant afwijkend van de populatie (p<0.05).

[2] De weegfactor is gebaseerd op een correctie voor de achtergrondkenmerken denominatie, bestuursgrootte en leerlingenaantal. Door deze weging liggen de totaalaantallen rondom het responsaantal van 2157 scholen.

Tabel B1.3 Scholen: representativiteit naar bestuursgrootte (aantal scholen onder bestuur)

	Populatie	Respons*	Na weging
1	7%	9%	7%
2 t/m 10	26%	27%	25%
11 t/m 20	38%	36%	38%
21 t/m 85	30%	28%	30%

* De respons vóór weging is significant afwijkend van de populatie (p<0.05).

Tabel B1.4 Scholen: representativiteit naar leerlingenaantal

	Populatie	Respons*	Na weging
Minder dan 149	33%	30%	33%
Tussen 149 en 249	33%	36%	34%
250 of meer	34%	35%	33%

* De respons vóór weging is significant afwijkend van de populatie (p<0.05).

Verder is er voor de scholen een telefonisch non-responsonderzoek gehouden, waarbij 66 scholen gebeld zijn. Aan deze scholen is een aantal vragen gesteld over de schooltijden die ze momenteel hanteren of zouden willen hanteren. Voor de hoofdvraag of men traditionele schooltijden of een alternatief schooltijdenmodel hanteert, komt hetzelfde beeld naar voren als vanuit de enquête.

Besturen

Er zijn 544 besturen met meer dan één school benaderd.[3] 192 besturen hebben gerespondeerd en zodoende was er een respons 35 procent. De enquête is in de meeste gevallen ingevuld door de (algemeen) directeur/directeur-bestuurder of de voorzitter van het bestuur. We hebben de respons op een aantal achtergrondkenmerken vergeleken met de populatie, namelijk voor regio, denominatie en bestuursgrootte (aantal scholen onder bestuur). Op geen van deze kenmerken zijn significant afwijkende verschillen gevonden, zie onderstaande tabellen.

Tabel B1.5 Besturen: representativiteit naar regio

	Populatie	Respons
Noord	13%	14%
Oost	25%	28%
West	45%	41%
Zuid	17%	18%

Tabel B1.6 Besturen: representativiteit naar denominatie

	Populatie	Respons
Openbaar	23%	21%
Rooms-katholiek	22%	24%
Protestants-christelijk	35%	35%
Algemeen bijzonder/overig	21%	20%

[3] Dit is exclusief de besturen waarvan geen of een foutief e-mailadres aanwezig was.

Tabel B1.7 Besturen: representativiteit naar bestuursgrootte (aantal scholen onder bestuur)

	Populatie	Respons
2 t/m 5	31%	29%
6 t/m 10	27%	24%
11 t/m 20	31%	36%
21 t/m 85	12%	11%

BIJLAGE 2

Tabellen bij hoofdstuk 2 en 3

Tabel B2.1 Scholen: functie van respondent (N=2159)

	Aantal	%
(Adjunct) directeur/bovenschool directeur	2083	97%
Locatieleider/locatiecoördinator	54	2%
Ondersteunend personeel	15	1%
Anders	5	0%

Tabel B2.2 Besturen: functie van respondent (N=192)

	Aantal	%
(Algemeen) directeur/directeur-bestuurder	99	52%
Voorzitter	55	29%
Lid	18	9%
Staf	20	10%

Alternatief schooltijdenmodel geprobeerd in te voeren

Tabel B2.3 Scholen: Welk alternatief schooltijdenmodel heeft men geprobeerd in te voeren, zonder succes? (N=189)

	Aantal	%
Enkel continurooster	86	45%
Enkel 5-gelijkedagenmodel	30	16%
Enkel Hoorns model	18	9%
Enkel 7 tot 7-model	5	3%
Continurooster en 5-gelijkedagenmodel	20	11%
Continurooster, Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	8	4%
Continurooster en Hoorns model	6	3%
Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	5	2%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	3	2%
Continurooster en bioritme-model	2	1%
5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	2	1%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	1	1%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel, bioritme-model en 7 tot 7-model	1	1%
Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	1	0%
Continurooster, Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	1	0%

Tabel B2.4 Scholen: Waarom is het niet gelukt om het <u>continurooster</u> in te voeren? (N=196) *(meer antwoorden mogelijk)*

	Aantal	%
De ouders waren niet positief	146	74%
De leerkrachten wilden niet meewerken	81	42%
De MR / het bestuur heeft niet ingestemd	54	28%
Wegens financiële redenen	18	9%
Konden geen samenwerking met kinderopvang/buiten-schoolse opvang tot stand brengen	14	7%
Opvang middagpauze lastig/ouders willen graag de kinderen thuis/pauze van leerkrachten niet in te plannen	5	3%
Anders*	12	6%
Weet niet	1	1%

* Onder de categorie 'anders', valt o.a. dat het te belastend is voor leerkrachten en dat het lastig te regelen was met busjesvervoer.

Tabel B2.5 Scholen: Waarom is het niet gelukt om het <u>5-gelijkedagenmodel</u> in te voeren? (N=154) *(meer antwoorden mogelijk)*

	Aantal	%
De ouders waren niet positief	102	66%
De leerkrachten wilden niet meewerken	45	29%
De MR / het bestuur heeft niet ingestemd	42	27%
Wegens financiële redenen	17	11%
Konden geen samenwerking met kinderopvang / buitenschoolse opvang tot stand brengen	5	3%
Omgeving niet klaar voor niet meer vrij op woensdagmiddag	5	3%
Opvang middagpauze lastig/ pauze van leerkrachten niet in te plannen	4	3%
Nog bezig met onderzoek / in overleg	8	5%
Anders*	11	7%
Weet niet	-	-

* Onder de categorie 'anders', valt o.a. dat de vrijdagmiddag vrij moet zijn i.v.m. moskeebezoek en dat men toch voorkeur had voor een ander model.

Tabel B2.6 Scholen: Waarom niet gelukt om het <u>Hoorns model</u> in te voeren? (N=66) *(meer antwoorden mogelijk)*

	Aantal	%
De ouders waren niet positief	27	41%
De leerkrachten wilden niet meewerken	13	20%
De MR / het bestuur heeft niet ingestemd	17	26%
Wegens financiële redenen	4	6%
Konden geen samenwerking met kinderopvang / buitenschoolse opvang tot stand brengen	-	-
Andere verdeling van uren gemaakt, die lijkt op Hoorns model	4	6%
Nog bezig met onderzoek/enquête	3	5%
Was niet mogelijk in te voeren (organisatorisch, qua urenberekening)	5	8%
Met Hoorns model gewerkt, nu er vanaf gestapt	4	6%
Anders*	9	14%
Weet niet	-	-

* Onder de categorie 'anders', valt o.a. dat het onduidelijk is hoe de overgang geregeld moet worden voor huidige leerlingen en dat de bovenbouw gewoon meer lestijd nodig heeft dan de onderbouw.

Tabel B2.7 Scholen: Waarom is het niet gelukt om het 7 tot 7-model in te voeren? (N=21) *(meer antwoorden mogelijk)*

	Aantal	%
De ouders waren niet positief	3	13%
De leerkrachten wilden niet meewerken	2	10%
De MR/het bestuur heeft niet ingestemd	2	10%
Wegens financiële redenen	10	46%
Konden geen samenwerking met kinderopvang/buiten-schoolse opvang tot stand brengen	3	15%
Nog bezig met onderzoek/voorbereiding	4	18%
Anders*	4	17%
Weet niet	-	-

* Onder de categorie ‘anders’, valt o.a. dat de gemeente niet op korte termijn medewerking wilde verlenen bij een facilitaire aangelegenheid.

Tabel B2.8 Scholen: Waarom is het niet gelukt om het bioritme-model in te voeren? (N=20) *(meer antwoorden mogelijk)*

	Aantal	%
De ouders waren niet positief	10	52%
De leerkrachten wilden niet meewerken	6	31%
De MR/het bestuur heeft niet ingestemd	8	42%
Wegens financiële redenen	3	16%
Konden geen samenwerking met kinderopvang/buiten-schoolse opvang tot stand brengen	1	5%
Was niet mogelijk in te voeren (organisatorisch, qua urenberekening)	3	17%
Anders*	2	10%
Weet niet	-	-

* Onder de categorie ‘anders’, valt o.a. dat het teveel onrust binnen de organisatie gaf.

Tabel B2.9 Besturen: Is in de afgelopen vijf jaar geprobeerd een (ander) alternatief schooltijdenmodel in te voeren op één of meer basisscholen onder bestuur? (N=192)

	Aantal		%	
Nee	74		39%	
Ja	118		61%	
Enkel continurooster		36		31%
Enkel 5-gelijkedagenmodel		19		16%
Enkel Hoorns model		9		8%
Enkel bioritme-model		-		-
Enkel 7 tot 7-model		-		-
Enkel overig model		3		3%
Meerdere modellen		51		43%

Tabel B2.10 Besturen: Is het gelukt om op alle scholen, waarvoor u het voor ogen had, het alternatieve schooltijdenmodel in te voeren? (N=118)*

	Aantal	%
Ja, op alle scholen	37	31%
Nee, op een deel van de scholen	57	48%
Nee, op geen van de scholen	24	20%

* Deze vraag is alleen gesteld aan besturen die geprobeerd hebben om een alternatief model in te voeren.

Huidige schooltijden

Tabel B2.11 Scholen: Kent de school op dit moment traditionele schooltijden of een alternatief schooltijdenmodel? (N=2159)*

	Aantal		%	
Traditionele schooltijden	1259		58%	
Een alternatief model, namelijk...	900		42%	
Enkel Hoorns model		333		37%
Enkel continurooster		317		35%
Enkel 5-gelijkedagenmodel		81		9%
Enkel bioritme-model		47		5%
Enkel 7 tot 7-model		19		2%
Enkel overig model		15		2%
Combinatie		88		10%

* De twintig scholen die meedoen aan de 5-gelijkedagenmonitor en de twaalf scholen die deelnemen aan het experiment flexibele onderwijstijden zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel B2.12 Scholen: Welk alternatief schooltijdenmodel wordt momenteel gehanteerd? (N=1259)

	Aantal	%
Enkel Hoorns model	333	37%
Enkel continurooster	317	35%
Enkel 5-gelijkedagenmodel	81	9%
Enkel bioritme-model	47	5%
Enkel 7 tot 7-model	19	2%
Enkel overig model	15	2%
Continurooster en Hoorns model	27	3%
Hoorns model en bioritme-model	18	2%
Continurooster en 5-gelijkedagenmodel	16	2%
Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	15	2%
Continurooster, Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	2	0%
Hoorns model en 7 tot 7-model	2	0%
5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	2	0%
Continurooster, Hoorns model en bioritme-model	1	0%
Continurooster, Hoorns model en 7 tot 7-model	1	0%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	1	0%
Continurooster en bioritme-model	1	0%
Continurooster en 7 tot 7-model	1	0%
5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	1	0%

Tabel B2.13 Scholen: wel of geen model, naar regio (N=2159)*

	Traditionele tijden	Model	N
Noord	71%	29%	327
Oost	62%	38%	547
West	53%	47%	865
Zuid	54%	46%	420
Totaal	*58%*	*42%*	*2159*

* Er doen zich significante verschillen voor ($p<0.05$).

Tabel B2.14 Scholen: wel of geen model, naar denominatie (N=2157)*

	Traditionele tijden	Model	N
Openbaar	54%	46%	728
Rooms-katholiek	60%	40%	658
Protestants-christelijk	67%	33%	630
Algemeen bijzonder/overig	33%	67%	141
Totaal	*58%*	*42%*	*2159*

* Er doen zich significante verschillen voor ($p<0.05$).

Tabel B2.15 Scholen: wel of geen model, naar leerlingenaantal (N=2158)*

	Traditionele tijden	Model	N
Minder dan 149	61%	39%	722
Tussen 149 en 249	59%	41%	711
250 of meer	55%	45%	725
Totaal	*58%*	*42%*	*2159*

* Er doen zich net geen significante verschillen voor ($p<0.05$).

Tabel B2.16 Scholen: wel of geen model, naar bestuursgrootte (N=2160)*

	Traditionele tijden	Model	N
1	60%	40%	149
2 t/m 10	65%	35%	545
11 t/m 20	58%	42%	816
21 t/m 85	53%	47%	650
Totaal	*58%*	*42%*	*2160*

* Er doen zich significante verschillen voor ($p<0.05$).

Plannen voor invoering ander schooltijdenmodel

Tabel B2.17 Scholen: Welk ander schooltijdenmodel is de school van plan in te voeren? (N=718)

	Aantal	%
Enkel continurooster	263	37%
Enkel 5-gelijkedagenmodel	123	17%
Enkel Hoorns model	52	7%
Enkel 7 tot 7-model	41	6%
Enkel bioritme-model	8	1%
Continurooster en 5-gelijkedagenmodel	109	15%
Continurooster, Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	21	3%
Hoorns model en 5-gelijkedagenmodel	19	3%
Continurooster en Hoorns model	15	2%
continurooster, 5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	14	2%
5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	11	2%
Continurooster en 7 tot 7-model	11	1%
Bioritme-model en 7 tot 7-model	6	1%
Continurooster en bioritme-model	3	0%
Hoorns model en 7 tot 7-model	3	0%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	3	0%
5-gelijkedagenmodel, bioritme-model en 7 tot 7-model	3	0%
5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	2	0%
Continurooster, Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel en bioritme-model	2	0%
Continurooster, Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	2	0%
Continurooster, 5-gelijkedagenmodel, bioritme-model en 7 tot 7-model	2	0%
Hoorns model en bioritme-model	1	0%
Continurooster, Hoorns model en bioritme-model	1	0%
Continurooster, bioritme-model en 7 tot 7-model	1	0%
Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel en 7 tot 7-model	1	0%
Hoorns model, 5-gelijkedagenmodel, bioritme-model en 7 tot 7-model	1	0%

Tabel B2.18 Besturen: In welk mate staat invoer van een alternatief schooltijdenmodel op dit moment in de belangstelling bij het bestuur? (N=192)

	Aantal	%
Staat sterk in onze belangstelling	44	23%
Staat in onze belangstelling	66	34%
Heeft enigszins onze belangstelling	48	25%
Heeft niet onze belangstelling	34	18%

Tabel B2.19 Besturen: Waarin komt de belangstelling voor een alternatief schooltijdenmodel tot uiting? *(meer antwoorden mogelijk)* (N=158)

	Aantal	%
We zijn informatie aan het verzamelen over andere schooltijden	86	54%
Het is punt op de agenda in bestuursvergaderingen of directieoverleg	57	36%
Het is punt op de agenda in bijeenkomsten met GMR	52	33%
We bezoeken scholen met andere tijden	28	18%
We hebben externe ondersteuning gezocht voor het invoeren van een ander schooltijdenmodel	16	10%
Verschilt per school/scholen mogen zelf keuze maken	12	8%
Onderzoek (o.a. onder ouders)	7	4%
Is ingevoerd of bezig met invoeren	4	3%
Anders*	16	10%

* Onder de categorie 'anders', valt o.a. dat het wordt meegenomen in de nieuwbouwplannen van de school.

Tabel B2.20 Besturen: Is er belangstelling voor één bepaald alternatief schooltijden model of meerdere modellen? (N=158)

	Aantal		%	
Nee	36		23%	
Ja, één bepaald model	37		23%	
Enkel continurooster		17		14%
Enkel 5-gelijkedagenmodel		17		14%
Enkel Hoorns model		-		-
Enkel bioritme-model		-		-
Enkel 7 tot 7-model		1		1%
Enkel overig model		2		2%
Ja, meerdere modellen	85		54%	

Tabel B2.21 Besturen: Op welke termijn wilt u het alternatieve schooltijdenmodel invoeren? (N=122)*

	Aantal	%
Nog tijdens het huidige schooljaar (2013/2014)	9	7%
Vanaf volgend schooljaar (2014/2015)	51	42%
Vanaf het schooljaar 2015/2016	12	10%
Op langere termijn	24	20%
Weet niet	26	21%

* Deze vraag is alleen gesteld aan besturen die voor één bepaald model of meerdere modellen belangstelling hebben.

Tabel B2.22 Besturen: Wat is de geschatte kans dat er binnen vijf jaar een nieuw schooltijdenmodel wordt ingevoerd? (N=158)

	Aantal	%
Erg groot	42	27%
Redelijk groot	74	47%
Klein	39	25%
Erg klein	3	2%

Tabel B2.23 Besturen: Waarvan is het afhankelijk of er een nieuw schooltijden model wordt ingevoerd? (N=158)

	Aantal	%
Er moet draagvlak zijn onder de ouders	130	82%
Er moet draagvlak zijn onder de leerkrachten en het andere personeel	115	73%
Er moet samenwerking met kinderopvang/buitenschoolse opvang zijn	85	54%
De (G)MR moet instemmen	77	49%
We moeten zelf meer duidelijkheid hebben over wat de consequenties zijn van het nieuwe model	77	49%
De financiën moeten op orde zijn	43	27%
We moeten eerst meer duidelijkheid krijgen over de kosten van het nieuwe model	38	24%
De huisvesting moet voldoen	37	23%
Anders*	14	9%

* Onder de categorie 'anders', valt o.a. dat het wettelijk mogelijk gemaakt moet worden en dat de pauzeregeling op orde moet zijn.

Tabel B2.24 Besturen: Bekendheid rapporten 'Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd' en 5-gelijkedagenmonitor (N=192)

	Monitor experiment flexibilisering onderwijstijd	5-gelijkedagen-monitor
Ken ik niet	62 (32%)	66 (34%)
Ken ik, maar niet gelezen	59 (31%)	45 (23%)
Ken ik en heb ik vluchtig gelezen	50 (26%)	50 (26%)
Ken ik en heb ik aandachtig gelezen	16 (8%)	26 (14%)
Weet niet (meer)	5 (3%)	5 (3%)

REGIOPLAN

Regioplan Beleidsonderzoek

Jollemanhof 18 (6e etage)
1019 GW Amsterdam
T 020 531 531 5
E info@regioplan.nl
I www.regioplan.nl